

Baka a szokolban, avagy a letépett arc

A dolgok nem úgy szoktak elsülni, ahogy a Nagy Projektben tervbe vannak véve, hiába minden. Március 12.-én az Olasz Sándor, Domokos Mátyás, Szőke Katalin, Balog József és Valerij Lepahin

nevével fémjelzett különítmény -gondolom- azért akart a Grand Caféba csődíteni vagy száztizenhárom és fél embert, hogy a pár éve elhunyt Baka Istvánnak amolyan ünnepet, vagy még szebb szavakkal, 'igaz és méltó megemlékezést' csináljon. Nem jött össze.

A Holmi szónoki fogásokban nem éppen járatos szerk.-je (tudniillik Domokos) kábé fél óráig szájalt arról, hogy itt fáj az élet, meg ott, és hogy különben is a költészet -bizony- nagy út, meg ilyesmik. Persze, maga is látta rögtön elszaladni a lovat, ezért ügyes érzékkel beharangozta, hogy mindjárt befejezi, csak még előtte elmondja, hogy itt fáj az élet, meg ott, és most már valóban, tényleg, annyira, igazán befejezem, csak még itt a végére megjegyzi, hogy az élet, és a rút valóság... És hát mondanom sem kell, újabb tízperces monológ következett. Én most már csak arra voltam kíváncsi, mindennek, úgy mégis (értsd: igazán), mi a túróban van köze a bemutatni kívánt Sztjepan Pehotnij c. Baka-kötethez. Val'szeg Olasz tanár úrnak is nagyon fájhatott a világ, mivel a hatványozott semmitmondásoktól belelkesülve rögvést működésbe lépett a főszerkesztői erekció, hogy aszongya *ezt majd lehozzuk a Tiszatájban*.

Kisvártatva Szőke Katalin kapott szót, aki kiselőadásában gyakorlatilag megismételte a könyv utószavában leírtakat, pontosan, szépen citálva önmagát, ahogy a csillag megy. Még a mottóként elhelyezett Tolnai Ottó-sorokat (Aranyikon) sem felejtette el újból beidézni, ami után könnyen leszűrhettem a magvas tapasztalatot, bizony-bizony Szőke Katalinnak igencsak jó emlékezőtehetsége van. Jómagam különösen örvendtem ennek, legalább nem kell átszálaznom az utószót, hogy mi van benne, mindent megtudhattam - előszóban. Újdonságnak csak az számított, amikor az orosz fordítás és a magyar eredeti lexikai-ritmikai változtatásait vették a mélyen tisztelt előadók napirendre, és nem kellett sokáig várni, hogy az est spontán filológiai és fordításelméleti konferenciává ne magasztosuljon. Kérdés csak az, mindez mennyire kötötte le a nemkülönbén mélyen tisztelt hallgatóság figyelmét, bár erre a választ az általános -szöszmötölést és duruzsolást tekintve- nem nehéz megadni.

De még nincs vége. A szavalónak kiszemelt Balog József igyekezett megbirkózni Baka-versekkel, de nem bírta hát. Fertelmes ripacszkodásai olyan füledt pátoszbba szaladtak bele, hogy tanítani lehetne, hogyan ne. Hab volt a tortán (vagy olaj a tűzön?), midőn a széket megfordítva annak háttámlájára dülleszkedvén próbált hatni a közönségre, mint afféle magyar cowboy, vagy Jate-kommandós (értsd: kidobó). Ó, istenem! Hát már Baka sem kerülheti el a kilúgozódást? Kíváncsi lennék, ha az amúgy halkszavú Baka ilyen hivalkodó pózban szavalná el saját költeményeit, mint a Balog Józsi, aki, lehet, hogy jó fej, de hogy mennyire nem érzi a verset, az valami iszonyat. A felsülések szekvenciájából a színpad gyalázatosan gyatra hangtechnikája révén kaphatott az addigra magát még el nem unt néző jó nagy adag repetát. Egyszer, úgy két éve, én is jártam a Grand Cafében, akkor sem volt külb. Óh, világ, úgy látszik, a Grand Cafében a helyzet változatlan! Valerij Lepahin orosz nyelvű versmondása közepette a hangszóró hol bekrepált, hol feljajdult, mintha a szépenlékű Szokol-rádió recsegő hangjait akarná visszaidézni. A sors fintora, hogy Baka azonnal abba a sztalini-hruscsovi miliőbe csöppent, amitől irtózott, s amely tönkrevágta kedvenc szerzőit, Ahmatovától Cvetajeván át Brodskijig. Bár itt a végén azért azt le kell szögezmem, hogy Lepahin valóban értőn mondta a verseket. Csak éppen nem lehetett hallani.

Egy g.

